

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XLII. De materia defalchi, seù remissionis pensionis ob immutatum rei statum, undè appaltus diminutionem passus est, quando huic remissioni obstent pacta præcise illam restringentia ad certos ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

Quod evidenter comprobari dicebam ex eadem ratione, ob quam adversus ementē subhasta ad instantiam creditoris anterioris denegatur jus offerendi secundo creditori ad text. in l. 1. §. 2. Cod. si antiquior creditor cum concord. plenē deductis in magistral dec. 445. Durani, in Bonon. pradii 18. Februarij 1661. coram Bevilacqua, & in alijs, quia scilicet, quando prima hypotheca ad favorem creditoris contracta est, invenit rem à quocumque alio vinculo vel nexu liberam, ideoque ipso creditore dicta hypothecam exercente resolvuntur ac cessant omnes aliae hypothecae seu onera postmodum adjecta, quae juri jam quæsito præjudicare non potuerunt, & quibus terminis à simili utitur in hac eadem individuali quæstione Rota apud Cavaler dicta dec. 612. num. 55. & seqq. & dec. 618. num. 22.

Procederent hæc, etiam si per ipsum debitorem bona fide inita fuisset locatio de tempore constantis matrimonii, quando de collusionione vel mala fide nulla suspicio haberi poterat, dum adhuc restitutionis casus non venerat, ac incertum erat, an ille durante locatione eventurus esset, Multò magis indubitanter, dum in præsentis locatio dici poterat in nita mala fide, & in fraudem post dissolutum matrimonium, & per hæredem rectè scientem debitum totale, ad cujus satisfactionem vix omnia bona hæreditaria sufficiebant, ideoque non poterat in supplantationem ejus, cuius jus apertum jam erat dictam locationem facere ex deductis per Cavaler dicta decif. 612. num. 32. Merlin. dicta quæst. 172. n. 60. cum seqq. Et conferunt in idem, quæ habentur de gravato locante post apertum fideicommissum supra in Romana locacionis casalis disc. 24.

Altera verò limitatio de succedente ex facto judicis, procedit ubi successio non est in plenum jus seu dominium, prout est immisus in satyiano, qui in effectu aliud à iudice non obtinet nisi quandam tenentam seu facultatem percipiendi fructus jure & nomine locatoris, & tanquam ejus procurator, in rem tamen & utilitatem propriam, ut ita scilicet de ejus credito satisfieret, ideo extra casum, Quatenus verò ageretur de emente subhasta succedente in universonum jus, tunc difficultas intrare posset, quando subhastatio sequuta esset, non jure hypothecæ, sed solo judicis officio ad instantiam creditorum chyrographariorum nullam hypothecam habentium, quo casu cessante probabili suspitione fraudis vel collusionis, satis dubitari posset potiora esse jura conductoris habentis pro observantia contractus hypothecæ, cujus peculiare privilegium est, ut quamvis posterior vincat chyrographariorum tempore anteriores licet in emente subhasta ut non teneatur stare locacioni factæ per debitorem, teneat ac decifim referat de Marin. lib. 1. resol. 159. num. 22. Sed quicquid sit de hujus assumpti veritate, opus non fuit in præsentis illam examinare, dum subhastatio ad instantiam creditoris anterioris hypothecarii facta erat; Et quod magis est non per ipsum debitorem habentem, excepta fraude liberam facultatem hypothecandi vel alias de ejus bonis disponendi in præjudicium creditorum chyrographariorum, sed de locatione facta per hæredem, adversus cujus hypothecas & vincula rectè creditores etiam chyrographarii defuncti se tueri possunt ex beneficio separationis bonorum, & ex qua ratione etiam hæc subhastatio facta esset ad instantiam creditorum anteriorum solam personalem habentium, adhuc dicebam casum esse indubitatum, pro empore subhasta.

Judex præmissa habendo verissima, super eis Cardin. de Luca de Locat. & Conduct.

nullam habebat difficultatem, quæ tamen exorta fuit ex quodam motivo facti, quod scilicet ceteris Catharina post sequitam deliberationem, locacionem prædictam approbasset, atque colligantem agnovisset in conductore; Unde vel ex hoc puncto consistente in nudo facto contra eam judicatum fuit, vel controversia sopita fuit per concordiam.

FERRARIEN.

DE FALCHI

PRO

COMMUNITATE CIVITATIS
FERRARIÆ, & MONTISTIS
SANITATIS.

CUM

ZANCHO, & SOCIIS

Appaltatoribus Datii farina.

Discursus in Congregatione ad veritatem.

De materia defalchi seu remissionis pensionis ob immutatum rei statum, undè appaltus diminutionem passus est, quando huic remissioni obstant pacta præcisè illam restringentia ad certos casus; Et quòd dicatur deficere rei substantia, vel dānum provenire facto locatoris, itaut sub renunciatione non comprehendatur, vel sufficiat damnū etiā non intolerabile.

SUMMARIUM.

- 1 **F**acti series.
- 2 **U**bi deficit substantia totum damnū quale sit attenditur ad effectum defalchi, non curato an sit intolerabile.
- 3 **E**t tali casu non obstat pactum, per quod renunciatur defalco.
- 4 **R**enunciatio prædicta non capit casus omnino insolitos, & n. 7.
- 5 **Q**uando dicatur perempta substantia, dantur plura exempla. Et n. 14.
- 6 **R**enunciations & pacta intelligi debent rebus in eodē statu permanentibus, se cūs hoc immutato.
- 7 **D**e eadem conclusione, de qua n. 4. Quando dicatur casus insolitus.
- 8 **U**bi damnū provenit facto & culpa locatoris, cessant renunciations & pacta, ac omne inter esse rescindendum est.
- 10 **U**bi casus non venit sub renunciatione, itaut dicatur omisus, servanda est dispositio iuris circa intolerabilitatem.
- 11 **O**rdinationes superiorum ubi percutiunt commodum locatoris censentur procurata per eum ac habentur tanquam ipsius locatoris factum.
- 12 **Q**uid referat tali casu, an dictæ ordinationes sint ex iusta causa necne.
- 13 **Q**uacumq; pacta eximentia unū ex contrahentibus à dāno quod alteri obveniret nunquam capiunt damnū ab ipsomet sic exempto causatum.
- 14 **D**e eadem conclusione, de qua numer. 5. quando dicatur deficere substantia.
- 15 **P**retium alteratum frumenti seu panis resuleans à iure privato dicitur species vectigalis.

DISC. XLII.

INTER datia seu vectigalia communitativa contradistincta à camerilibus ad Civitatem Ferrariz pro communitativis oneribus supportandis pertinentia, illud adest librarum sex pro

F 3

pro

pro quolibet modio frumenti vel farina emendo, & in panem venalem, vel ciambellas aliasque con- similes species reducendo per pistores, bastarolos, ciambellarios & similes, non subiecto huic datio eo frumento, quod particulares cives in propriis do- nibus pro eorum usu in panem non venalem con- vertunt.

Istius datii appaltum Civitas de anno 1646. de- dit Zanchi, & aliis ad novennium pro conventa in- ter eos annua pensione librarum 30. m. ad benefi- cium Montistarum Sanitatis convertenda, sub variis legibus & pactis, eo praesertim quod Appaltatores per Civitatem manuteneri debeant in possessione exigendi datium praedictum, ita ut si ejus facto & culpa id sequi non possit, debet eis refici totum quod interest; E converso autem Civitas non tene- retur ad aliquod restaurum seu defalcum facien- dum ex quacumque causa quamvis specialis & indi- vidua mentione indigente, Et quamvis casus essent similes expressis, ac in eis eadem vel major ratio concurreret, praeterquam in casibus belli, pestis, vel mortalitatis hominum in dicta Civitate, ex quibus appaltus damnificatus remaneret in quarta parte pensionis, ita tamen quod casum hujusmodi intima- re seu notificare tenerentur infra octo dies a tem- pore contingentiae ipsi Communitati, in cuius fa- cultate esse debeat pro eo anno sic accidentali ap- paltum in se assumere, nec alias dicta intimatione non sequuta teneretur Communitas ad defalcum. Dictoque appaltu finito iidem cum eisdem legibus & pactis ad aliud novennium susceperunt de anno 1655.

Cum autem (ut ex parte Appaltatorum suppo- nebatur) ob plura pyratatum & tempestatis infor- tunia aliaque accidentia passa in frumentorum pro- visione, quam de anno 1648. aliisque penuria tem- poribus Civitas fecit juxta seriem, de qua in alia Ferrariorum sub tit. de regal. disc. 4. ipsa notabiliter damnificata remaneret, ac aliquo debito ex dicta causa contracto pressa, Cardinalis Legatus, ut huic damno consulere de anno 1657. ejus edicto cavit pistores, ciambellarios & similes panem venalem vel alias ejus species explanantes, & vendentes, non posse ab aliis frumentum emere sed illud Civitatis seu publicae annonae privative ad quemcumque sus- cipere debere pro certo nimis alterato pretio, su- pra illud pro quo inter cives communiter venderetur, ut ita utilitas ex dicta alteratione resultans dam- num praedictum reficeret.

Haec innovatio fuit causa, ut pistores solito lon- ge minorem panis quantitatem venderent, ac suc- cessive ob minoris frumenti explanationem datium notabiliter diminutum remanuit, quia cum frumen- tum inter privatos dimidiato ferè pretio minus venderetur, idcirco pro majori parte cives, qui pa- ne venali uti solebant, curarunt frumentum emere, & panem in propriis domibus facere, cum tam ex frugum ubertate, quam fortius ex cessante libero commercio cum pistioribus frumenti pretium satis diminutum esset.

De hoc supponebatur Appaltatores fuisse plu- rimes conquestos apud *Judicem sapientum* quo vo- cabulo nuncupatur ille qui est primus decurio seu caput Magistratus ac supremus Communitatis di- rector, eoque respondente, quod eorum jure ute- rentur, adierunt Legatum pro justitia, commissaque causa in Rota Ferrariorum, prodit ab ista resolu- tio Appaltatoribus favorabilis, eis scilicet deberi damnificationem. Atq; in decisione ad imitatio- nem styli Rotae Romanae desuper edita, principale

fundamentum constituebatur in defecta rei loca- ta substantia ob deficientem ex dicto accidenti ma- jorem consumtam panis venalis dispensationem, qua substantia deficiente certum est conductori faciendam esse remissionem damni, allegando ad id *Sur d. cons. 197. n. 5. & cons. 507. n. 7. & per tot. Menoch. cons. 671. n. 12. Bossi de remiss. merced. num. 45. & 61. Mastrill. decis. 299. n. 111. cum seqq. Buratt. de- cis. 210. n. 5.* tali enim casu inspiciendum non est, an damnum sit intolerabile debens excedere medicatam juxta *decis. 422. Cocchini, vel alias quos; juxta alias opiniones, quia id recte procedit, ubi damnum est in fructu, non autem ubi in substantia, cum tunc omne damnum tale quale sit refici debeat* *Sur d. locis cit. & decis. 326. num. 25. Peregr. cons. 98. n. 10. lib. 5. Mantie. de tacit. lib. 5. tit. 8. num. 33. & seq. Mastrill. dicta decis. 229. num. 25. & seqq. Peguer. decis. 214. n. 15.*

Et hinc in dicta decisione dicitur non obsta- re pactum, quod renunciatum est juri petendi de- falcum extra casus expressos, cum juxta subjectam materiam percutiat defalcum, quod ex juris dispo- sitione competit ob damnum sterilitatis vel alium casum contingens in fructibus, non autem ubi de- ficit rei substantia, quoniam esset remittere sub- stantialia locationis, allegando *Menoch. cons. 671. n. 16. & seqq. & cons. 855. num. 23. Monal. cons. 122. nu. 7. Surd. decis. 326. num. 5. Gratian. discept. 195. n. 6. Mastrill. dicta decis. 299. n. 92. & seqq. Peguer. decis. 214. n. 15. Amat. var. resol. cap. 18. num. 1. & 23. Ac etiam quia renunciatio praedicta non capit casus omni- no insolitos *Gratian. dist. cap. 195. num. 7. & seqq. Menoch. dict. cons. 671. n. 12. & seqq. Mastrill. dicta decis. 229. a num. 21. Buratt. dict. decis. 210. n. 9. cum seqq.**

Quibus in decisione ita deductis, pro eisdem Appaltatoribus scribentes, ad comprobandum potissimum dictum fundamentum perempta substan- tia, latius alia plura addebant, accedendo tunc perem- ptam dici rei substantiam, quoties res sit deterior in qualitate substantiali, quod evenit, ubi mutatur sta- tus seu forma re ex declaratione *Bald. communiter recepta in rubr. C. de peris. & commod. rei vend. nu. 4. Bellon. jun. cons. 42. nu. 13.* Subjungendo, quod si rei status non cessat vel immutatur in toto, sed in parte, adhuc est idem, quia non dicitur deteriorari sed diminui ad *res. in lex mille ff. de evict.* Atque ad diremptionem vel diminutionem sufficit rem non deservire ad usum, ad quem in locationis con- tractum deducta est, ex declaratione *Barr. quem alii sequuntur in l. cum in plures §. 1. ff. locat.* ubi de conductore domus ad usum hospitii, quia si usus hospitalitatis prohibetur, licet domus non corrui- erit, sed apta remaneat ad usum habitationis, ad- huc ad effectum de quo agitur dicitur cessare sub- stantia, quia cessat usus, ob quem contractus initus est; Unde conducta domo per lectorem ad usum le- gendi, seu per artificem ad usum artis, si lectura vel artis exercitium ibi prohibeatur, dicitur cessare rei substantia, quamvis domus existat, ac ad alios usus apta sit, quia sufficit cessare illum usum ad quem conducta est *ex Castr. in eadem l. cum in plures §. primo.*

Ad renunciacionem autem per conductores fa- ctam juri petendi defalcum ultra casus expressos, dicebant eam intelligendam esse rebus in eodem statu permanentibus, plures allegando aucto- ritates super generali axiomatico, quod tamen ho- die tanquam certum poterat praesupponi. In specialibus autem terminis bene deducebant

auctoritatem *Ancharan. conf. 402.* ubi de appaltatore vefigalium Civitatis Pistorij, quando Papa cum sua Curia ibi residebat, ut non obstante renunciatione cuiusque casui debeatur defalcum ratione discessus Papæ, cuius residentia fuit causa contrahendi, ac tantam pensionem promittendi.

Quodque huiusmodi pacta intelligenda sunt de illis, quæ contingere solent, ac verisimiliter cogitari seu prævideri possunt, non de omnino novis, insolitis, & incogitatis ex deficiente animo *Peguer. decif. 214. nu. 13. Zuccar. decif. lucen. 20. num. 11. & seqq. Mastrill. decif. 299. Mellin. decif. 139. Antonell. de tempore legalis lib. 1. cap. 38. num. 13.* Insolitum autem casum tunc dici subijungebant, quando contigit præter verisimilitudinem & cogitationem viri prudentis ex deductis per *Surd. dec. 326. nu. 53. Menoc. conf. 671. Peguer. decif. 314. num. 14. Mellin. dict. dec. 139. apud quos ceteri.*

Demum omnia, quæ in iure habentur de huiusmodi renunciationibus, seu alijs circumstantijs defalcum conductori denegantibus, omnino cessare dicebant, quoties impedimentum cessat ex facto ipsius locatoris, qui patientiam præstare tenetur in statu, quo rem locavit, & conductorem in usu rei locatæ manuteneat, ut tam de jure, quam ex speciali pacto dispositum est, adeo ut locator impediens conductorem seu non curans removere impedimentum illatum à tertio, quem ipse prohibere potest, nedum pensionem remittere teneatur, sed etiam rescire conductori damna & interesse etiam ratione lucris amissi, ex deductis per *Bart. & alios, de quibus in terminis appaltus salis Soccini. conf. 156. lib. 2. & in terminis appaltus gabellæ vini Urbis habetur decif. 285. apud Pacif. de Salviano* (licet istæ speciales auctoritates per dictos scribentes non allegarentur) & est pluries hoc tit. & in alio de *Regalibus* deductum in hac defalchi materia.

Et licet impedimentum directe non proveniret ab ipsa Civitate, neque à tertio, quem ipsa Civitas prohibere potuerit, sed à Cardinali Legato jura Principis habente, & cuius gesta inter casus fortuitos reputantur, maxime ubi ex causa publicæ utilitatis. Attamen respondebant, quod stante commodo exinde eidem Civitati resultant, vel intrabat præsumptio id ita statutum fuisse ad instantiam & petitionem habentis interesse, vel saltem quod id in ejus utilitatem cedat, & ex quibus in effectu satis bene respondebatur leviori minerva deductis per scribentes pro Civitate, pacto potissimè seu renunciationi cum doctrinis generalibus insistentes, quinimò neque allegantes eas meliores doctrinas & auctoritates, quas in proposito huiusmodi renunciationum & pactorum habemus, & de quibus pluries in materia *hoc eodem tit. & in dict. alio de Regalibus.*

Prolata igitur ad formam dictæ decisionis sententia, cum ab ea ex parte Civitatis & Montistarum appellatum esset ad Romanam Curiam, ejusdem Civitatis administratores, alijsque ejus concives in magnatitia qualitate in Curia existentes, congruum putarunt plures Advocatos in congressu juxta laudabilem stylium pro veritate consulere ad effectum deliberandi, an cedendum vel contendendum esset; Cumque mihi, ut frequens fuit meum fatum majoris laboris productivum, incumbere onus primò discurrendi (facillimum enim est inventis addere, atque per alios discussa reasumendo alienis laboribus uti) Reasumptis omnibus ut supra discussis, dicebam, pro meo judicio resolu-

tionem totam pendere à facti circumstantijs per Appaltatores præsuppositis, licet per scribentes pro Civitate negatis, ac in decisione sub silentio involutis; An scilicet huiusmodi innovativa Cardinalis Legati ordinatio contineret pretij frumenti adeo notabilem alterationem ad effectum refarciendi cum eo augmento præterita damna per Civitatem passa ex causa annonæ; Vel potius, cessante dicto præsupposito, hæc ordinata fuerint pro solo beneficio Annonæ & populorum.

Si enim essemus in hoc secundo casu, injustam mihi videri dicebam *Rota Ferrarisen.* determinationem ac Appaltatorum prætensionem, cum gesta per Principem reputentur inter casus fortuitos Communitati non imputandos, dum non constabat illam procurasse, neque ipsa prohibere poterat, fo-lumque alicujus ponderis esset motivum casus omnino insoliti & verisimiliter non prævisi, non cadentis sub huiusmodi renunciationibus, juxta decisionem *139. Mellini* cum alijs allegatis, & in alia *Ferrarisen. defalchi sub tit. de Regal. disc. 159.*

Verùm adhuc admissa conclusione in suo casu vera, ponderabam negari posse applicationem, dum huiusmodi provisiones ex juris dispositione derivantes solent esse in toto Orbe præsertim in Italia frequentes ex deductis in *Spolet. & in alia Ferrarisen. d. tit. de Regal. disc. 44. & 45.* & in alijs; Concurrente præsertim notabili circumstantia ex parte Civitatis ponderata, quod de anno 1648. eadem ordinatio facta fuit per tunc Cardinalem Legatum sub eisdem Appaltatoribus de hoc non con-querentibus, & qui renovando appaltum de anno 1655. potuerunt casum prævidere.

Ac etiam quia admissio quod iste casus utpote valde insolitus non veniret sub renunciatione, ita ut dici posset casus omittens remanens sub dispositione juris, adhuc tamen ad limites juris pro defalco concurrere deberet damnum intolerabile excedens dimidiam pensionis juxta receptam *decif. 422. Coccini*, nisi ex quo agitur cum Civitate sufficiat sexta ex eis, quæ occasione fisci non semel dicta sunt *hoc eodem tit.* plenius in altero de *Regalibus* præsertim *disc. 65.* cujus damni probatio, hoc themate retento, videbatur impossibilis, quia ubi huiusmodi provisiones absque alio mysterio vel mercatura, & sincere pro publico bono fiunt, directæ sunt ad majorem ubertatem inducendam, ac præservandum populum à monopolijs & dardanarijs mercatorum, unde propterea tanquàm ex necessario effectu resultat diminutio pretij frumenti, aliorumque victualium, & consequenter cessabat ratio productiva damni.

Si verò essemus in prima parte (ut omnino probabilius adeo notabilis pretij differentia inter frumentum publicum & privatum comprobabat) Tunc pro bono jure Appaltatorum ac sententiæ justitiæ omnino respondendum credebam, consulendo Civitati utpotè malam causam foventi, ut à prosecutione abstineret; Tum ex insinuata propositione, quod ubi mandata vel ordinationes superiorum percuriunt alicujus commodum & utilitatem ab eo procurata censentur *ad text. in cap. constitutus ubi scribentes de resibus Greg. & Add. decif. 96.* Tum clarius quia dum id redundat ad ejusdem Civitatis locatricis commodum, non debet ipsa se locupletare, seu à præteritis damnis & jacturis se reintegrare cum aliena jactura, atque ita eadem reduplicatam utilitatem consequi, unde licet ipsa id non ordinaverit, vel ordinari petierit, attamen

attamen fuit causa, ut ordinaretur, ideoque semper firmum ac irrefragabile remanet, ex ejus facto, & causa rerum statum immutatum esse, & conductorem in consueto rei conductæ usu impeditum.

Injustitiam verò, vel injulitiam causæ ob quam Princeps vel motu proprio ex ejusdem Civitatis causa, vel ipsa petente id mandaverit, latis considerandam esse dicebam ad effectum inspiciendi, an intraret actio conductori ad refectionem damnorum & totalis interesse etiam ratione lucri amissi, & ultra pensionem, ut de jure competat adversus locatorem ex ejus facto culposo & iniusto impediens seu debitam patientiam non præstantem; Vel potius hac actione denegata, competeret solum exceptio liberationis à pensione, ut impedimentum non culposum operatur juxta distinctionem, de qua apud Soccin. d. cons. 156. vol. 2. sapius hoc tit. & in dicto alio de Regalibus deductam; Atque hoc mihi videri dicebam motivum solidum & probabile pro dictæ sententiæ justitia, cum quæcumque pacta quamvis amplissima unum ex contrahentibus ab aliquo onere vel evictione eximentia nunquam ei suffragari valeant pro facto ab ipsomet contrahente proveniente seu ab eo procurato, ejusque commodum & utilitatem respiciente, ex bene deductis per Merlin. decis. 874. nu. 4. cum seqq. repetita post Zach. de oblig. Camer. dec. 237. ubi concordantes.

Nullatenus autem placebat illud, in quo Rota Ferrariæ suæ resolutionis potissimum fundamentum in decisione constituere proficitur, deficientis scilicet vel diminutæ substantiæ rei conductæ; Admittebam siquidem juris propositionem, ut casus substantiæ deficientis non veniat sub renunciatione casibus fortuitis vel juri petendi defalcum; Et alteram, ut isto casu non attendatur, an damnium sit intolerabile necne, sed reficiendum sit tale quale in ordine ad remissionem pensionis, ut sæpe hoc titulo, & in dicto altero de Regalibus deductum est.

Prout admittebam quoque tanquam verum jam dictum assumptum, quod licet rei substantia propriè deficere dicatur, quando ipsa causa fructuum productiva destruitur vel tollitur; Nihilominus id recipiendum sit, non in ordine ad cessationem seu omnimodam materialem destructionem ipsius rei, sed in ordine ad cessationem formalem illius usus, qui principaliter contemplatus fuit, & in contractum deductus juxta exempli superius tradita.

Verum fallacia erat in applicatione ad factum, quia ipsum datum non fuit diminutum, neque ipsum jus privativum illud exigendi (in quo propriè substantia appaltus consistit) cessabat nec in toto, nec in parte, dum pro toto eo frumento, quod in panem venalem convertendum erat, datum libere exigi potuit, sed solum innovatio fuit causa ut pistoris minorem frumenti quantitatem explanarent, unde remotè & consecutivè orta est diminutio consuete utilitatis fructus dictæ gabellæ, qua in ejus substantia integra & illibata remanente, damnium fuit in fructu, non autem in causa ejus productiva, neque impedita usu in contractum deducto, ideoque omninò leve ac incongruum reputabam hoc fundamentum, ut potè factum non applicabile, maxime quia causa est accidentalit & temporanea.

In corroborationem item jam dicti fundamenti, quod pro justitia sententiæ cum dicto facti præsupposito solidum dixi, aliam faciebam ponderationem, quod hujusmodi alteratum, ac extrinsecum pretium frumenti, ex quo privativè panis venalis reducendus est, verè non solvitur per ipsos pistores, vel alios panis aliarumque specierum revenditores,

neque dici potest ipsius frumenti pretium, sed in effectu est quoddam datum, seu vectigal, quod ita à subditis panem ementibus occasione necessarii victualis exigitur, ut ad propositum pretij salis habetur sapius in tit. de Regalibus, & in his terminis annonæ frumentariæ in alia Ferrarien. ac Spoletana eod. tit. disc. 44. & 45. Idemque dicendum est de hoc datio librarum, quod in effectu non à pistores & revenditoribus, sed à populo emente panem solvitur, quia datum causat pretij panis alterationem; Et ideo cum eadem Civitas ex hac provisione novum datum exigat, non debet illud aliud datum, quod ex causa alterius verè à populo per conductores non exigitur per ipsam obtineri, quia esset merum lucrum, ac injusta ditatio de alieno, credo autem quod controversia fuerit concordata, dū quod sciam causa ulteriorem progressum non habuit.

ROMANA LIGNORVM

PRO
ANIBALE DE ANIBALIS
CUM

MONASTERIO MONIALIVM SANCTI
EDICTI ET CONSORTIBVS.

Casus disputatus coram Præside Riparum & pro
Anibale credo resolutus vel concordatus.

An valeat pactum, ut conductore silvæ cedux non auferente ligna intra terminum præfixum, illa per eum amittantur, atque cedant commodo locatoris.

Pœna conventionalis an hodie exigatur ultra id quod interest.

Pacta pœnalia & exorbitantia, An censeantur repetita, vel veniant sub generali relatione ad aliam scripturam.

SVM MARIVM

- 1 F Acti series.
- 2 F Pœna conventionalis non exigatur ultra interesse.
- 3 Limitatur.
- 4 Declarantur limitationes.
- 5 Ponderatur distinctio super una limitatione.
- 6 Quando pœna conventionalis exigatur.
- 7 Ad panem incurrendam requiritur scientia omnino certa.
- 8 Pacta pœnalia vel odiosa non censentur repetita.

DISC. XLIII.

IN instrumento affectus tenuræ castri diruti Verisani multe continebantur conventiones, concernentes potissimè modum incidendi silvas caducas, ut scilicet incisio certis temporibus interpolatè fieri deberet, quodque in ea parte, in qua fieret uno anno, nullatenus posset in alijs annis illa reiterari, neque in partibus incisus immitti possent per biennium animalia ad pascua fumenda; Quodque tota incisio fieri deberet infra novennium affectu durante, cum similibus pactis concernentibus congruam & non impediendam virgultorum renascentiam & incrementum, ut ita denuo juxta suum tempus silvæ cedux fierent, cum stipulatione alias & omnia damna, Ac demum post alias intermedias conventiones habita est relatio generalis ad omnia alia pacta & capitula contenta in instrumento præcedentis affectus inito cum alio conductore prædecessore, in quo inter cetera erat illud, quod in fine novennij, tenuta omninò disbrigata esse